

Smartnewz AR 2017/455

Tussenarrest: causaal verband tussen aansprakelijkheid Rabobank voor kredietopzegging en faillissement nog niet komen vast te staan

Hof Arnhem-Leeuwarden, 10 januari 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:141 [↗](#) - Op SmartNewz sinds: 27 januari 2017

Feiten

Het betreft een geschil tussen appellant en Rabobank. Appellant exploiteerde een assurantiebedrijf met de naam X. Bedrijf X was gelieerd aan andere ondernemingen waaronder onderneming Z. Z werd gefinancierd door Rabobank. Op het moment dat Z in 2002 in financiële problemen kwam, is tussen Rabobank, Z en appellant en een aantal verzekeraars waarmee Z zaken deed een "Convenant" afgesloten. Kort gezegd was het Convenant bedoeld om voor Z een overbruggingsperiode te creëren om zodoende de financiële situatie op orde te krijgen. Bovendien wordt in het Convenant door Rabobank een additionele financiering van Fl. 2 miljoen gevoegd. Daarnaast heeft Rabobank aan appellant in privé een lening verstrekt van Fl. 900.000,-. Vervolgens heeft de Rabobank de financiering stopgezet. In 2003 is Z in staat van faillissement verklaard. Appellant heeft Rabobank met succes aansprakelijk gesteld voor de geleden schade wegens het tekortschieten in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van het Convenant (ECLI:NL:HR:2012:BV1293 [↗](#)). In onderhavige procedure staat vast dat Rabobank tekort is geschoten in de nakoming van haar verplichtingen jegens appellant door het stopzetten van de financiering. In voorgaand arrest is echter onbesproken gelaten of er sprake is van een causaal verband tussen het vastgestelde tekortschieten en de door appellant gestelde schade zoals die is voortgevloeid uit het faillissement van Z. De curatoren van Z hebben separaat veroordeling van Rabobank tot betaling van het faillissementstekort gevorderd in welke procedure ook een tussenarrest is geweest (ECLI:NL:GHARL:2017:140 [↗](#)).

Rechtsoverwegingen

Op grond van art. 150 [↗](#) Rv. ligt de bewijslast omtrent het causaal verband op appellant. Volgens appellant zou Z niet zijn gefailleerd indien Rabobank zich aan het Convenant had gehouden en de financiering had gecontinueerd. Dit volgt volgens appellant ook uit het schaderapport van instituut IFO. Rabobank betwist dit standpunt en stelt dat Z in 2002 al technisch failliet was. Het hof begrijpt het oordeel van de rechtbank dan ook zo dat zij voorshands bewezen heeft geacht dat het tekortschieten door Rabobank tot het faillissement van Z heeft geleid, behoudens tegenbewijs. Nu volgens het hof Rabobank redelijkerwijs behoorde te begrijpen dat door haar kredietstop de liquiditeit van Z acuut in gevaar kwam, gaat ook het hof er voorshands vanuit dat sprake is van causaal verband tussen het tekortschieten door Rabobank en het faillissement. Hiertegen staat tegenbewijs open. Voor het leveren van tegenbewijs is voldoende dat aannemelijk wordt gemaakt dat ook zonder het tekortschieten door Rabobank Z gefailleerd zou zijn. In dit verband heeft de rechtbank een deskundigenonderzoek bevolen. De deskundige heeft geconcludeerd dat Z onvoldoende perspectief had om haar verplichtingen na te komen en daarmee haar bedrijfsvoering voort te zetten. De rechtbank heeft dan ook aangenomen dat de tekortkoming van Rabobank niet de oorzaak van het faillissement is geweest. Tegen dit oordeel is appellant in hoger beroep gegaan.

Appellant richt zich tegen het oordeel dat appellant onvoldoende heeft gesteld om de conclusie te rechtvaardigen dat door de kredietbeperking van Rabobank het faillissement ontstond. Deze grief slaagt. Volgens het hof behoorde Rabobank redelijkerwijs te begrijpen dat de kredietstop de liquiditeit van Z in gevaar zou brengen.

Het hof overweegt dat voor de vraag of Z in de hypothetische situatie dat Rabobank niet zou zijn tekort geschoten op korte termijn zou zijn gefailleerd, moet worden beoordeeld tegen de achtergrond van het Convenant en de naleving ervan door partijen. Nu het Convenant was gesloten voor de periode tot 31/12/2003 ligt het in de rede voor de beoordeling van de continuïteit van de onderneming deze periode ook aan te houden. Volgens het hof heeft de deskundige niet zonder meer overtuigend acht geslagen op bepaalde criteria, zoals eventuele mogelijkheden op aanvullende financieringsruimte en de operationele cashflow. Het hof acht de bevindingen van de deskundige dan ook ontoereikend en onvoldoende overtuigend om daarop een beslissing ten aanzien van het causaal verband te baseren. Het hof overweegt een andere deskundige te benoemen.

Indien volgens deze deskundige komt vast te staan dat het faillissement van Z is veroorzaakt door het tekortschieten van Rabobank komt het hof toe aan beoordeling van de standpunten van partijen ten aanzien van de vraag in hoeverre de door appellant geleden schade voor vergoeding in aanmerking komt. Er zijn vier schadeposten te onderscheiden:

(I) Aandeelhoudersschade

Ten aanzien van de aandeelhoudersschade stelt Rabobank dat dit ziet op afgeleide schade die in beginsel niet voor vergoeding in aanmerking komt tenzij er sprake is van schending van een specifieke zorgvuldigheidsnorm. Gesteld noch gebleken is dat het handelen van Rabobank jegens Z werd ingegeven door enige vorm van opzet om appellant te benadelen. De deelvordering wordt afgewezen.

(II) Schade uit hoofde van borgstellingen

Ten aanzien van de schade uit hoofde van borgstellingen moet komen vast te staan dat deze schade in verband staat met het tekortschieten door Rabobank. Rabobank stelt dat dit een verjaarde nakomingsvordering betreft waarop deze deelvordering afstuit.

(III) Schade als werknemer

Appellant stelt dat het pensioenschade heeft geleden. Rabobank stelt dat gezien de slechte situatie van X toch niet meer aan haar pensioenverplichting had kunnen voldoen. Het hof verwijst naar het causaal verband en overweegt daartoe een deskundige te benoemen.

(IV) Schade als financier

Rabobank heeft betwist dat appellant uit hoofde van de leningen aan Z daadwerkelijk gelden heeft betaald die terugbetaald hadden moeten worden. Het wordt het hof niet duidelijk dat appellant door het handelen van Rabobank persoonlijk schade heeft geleden. Deze schadepost wordt afgewezen.

Het hof ziet aanleiding om een comparitie te gelasten ten behoeve van het verkrijgen van inlichtingen gelijktijdig met een comparitie in de samenhangende zaak tussen de curatoren van Z en Rabobank (ECLI:NL:GHARL:2017:140 [↗](#)). Voorafgaande aan de comparitie worden partijen in de gelegenheid gesteld om een akte te nemen en producties over te leggen. De comparitie zal tevens worden benut om een minnelijke regeling te beproeven.

Mr. A.C.D. van Buuren-Evers, Van Iersel Luchtman advocaten

TREFWOORDEN

aansprakelijkheid, afgeleide schade
